EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 19.12.2025.
COM(2025) 792 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

ASTOTAIS ZIŅOJUMS PAR VĪZU REŽĪMA ATCELŠANAS APTURĒŠANAS MEHĀNISMU

{SWD(2025) 429 final}

Astotais ziņojums par vīzu režīma atcelšanas apturēšanas mehānismu

Astotā ziņojuma par vīzu režīma atcelšanas apturēšanas mehānismu pamatā ir Regulas (ES) 2018/1806 ("Vīzu regula") 8. pants. Minētās regulas 8. panta 4. punktā ir paredzēts, ka Komisijai ir jāuzrauga, vai valstis, kuru valstspiederīgajiem pēc vīzu režīma liberalizācijas dialoga sekmīgas noslēgšanas ir noteikts bezvīzu režīms ieceļošanai ES, nepārtraukti izpilda prasības, kas jāizpilda, lai piemērotu atbrīvojumu no vīzu prasības. Šis ziņojums aptver 2024. gadu, kā arī nozīmīgākās norises 2025. gadā. Tam ir pievienots dienestu darba dokuments, kurā sīki izklāstīti visi būtiskie aspekti saistībā ar valstīm un reģioniem, uz kuriem attiecas šis ziņojums.

Vīzu režīma liberalizācija ir nozīmīgs elements ES rīkkopā sadarbībai ar trešām valstīm migrācijas, drošības un tiesiskuma jomā. Tā sekmē mobilitāti un tiešus personiskus kontaktus. Tā var veicināt ceļošanu un tūrismu un stiprināt ekonomiskos, sociālos un kultūras sakarus starp ES pilsoņiem un labuma guvēju trešo valstu pilsoņiem. Tā var veicināt arī diplomātiskās attiecības un starptautisko sadarbību. Vienlaikus Komisijas veiktā ES bezvīzu režīmu uzraudzība ir parādījusi, ka bezvīzu režīms var radīt arī būtiskas migrācijas un drošības problēmas, kas jārisina.

Šis ziņojums aptver Rietumbalkānu partnerus un Austrumu partnerības valstis, kā arī citus reģionus ārpus ES tuvākajām kaimiņvalstīm (Austrumkarību valstis un Latīņameriku), un galvenā uzmanība tajā ir pievērsta bezvīzu režīma valstīm, kurās konstatētas konkrētas ar migrāciju un/vai drošību saistītas problēmas, ko varētu novērtēt saskaņā ar vīzu režīma atcelšanas apturēšanas mehānismu.

Šajā ziņojumā galvenā uzmanība ir pievērsta vīzu politikas saskaņošanai, migrācijai, robežu pārvaldībai un atpakaļuzņemšanai, drošības problēmām un pilsonības jautājumiem. Galvenie konstatējumi šajā ziņojumā ir izklāstīti, sakārtojot pa svarīgiem tematiem, savukārt pielikumā ir sniegti konkrētām valstīm adresēti ieteikumi.

Vīzu politikas saskaņošana

Tā kā Rietumbalkānu partneri un Austrumu partnerības valstis ģeogrāfiski atrodas tuvu ES dalībvalstu teritorijai, ļoti nozīmīga ir to vīzu politikas saskaņošana ar ES vīzu politiku. Nepietiekama saskaņošana gan attiecībā uz to valstu sarakstu, kuru valstspiederīgajiem vajadzīga vīza, gan attiecībā uz vīzu izsniegšanas procedūrām var palielināt neatbilstīgas migrācijas un drošības riskus Eiropas Savienībai.

Nepietiekama vīzu politikas saskaņošana ļauj tādu trešo valstu valstspiederīgajiem, uz kurām attiecas ES vīzas prasība un no kurām dažas rada augstu migrācijas risku, vieglāk nokļūt Rietumbalkānos bez vīzas (dažkārt ar viltotiem ceļošanas dokumentiem) un pēc tam nelikumīgi pa sauszemi ieceļot Šengenas zonā, kur viņi var iesniegt patvēruma pieteikumus. Tāpat arī trešo valstu valstspiederīgie, kuri Rietumbalkānos ieceļojuši ar derīgām vīzām, dažos gadījumos ir nelikumīgi šķērsojuši Savienības ārējās robežas un iesnieguši patvēruma pieteikumu, radot nopietnas bažas par vīzu procedūru atbilstību dažās Rietumbalkānu partnervalstīs.

Ziemeļmaķedonija ir vienīgā Rietumbalkānu partnervalsts, kas panākusi gandrīz pilnīgu saskaņotību ar ES sarakstu, kurā uzskaitītas valstis, kuru valstspiederīgajiem vajadzīga vīza, un, salīdzinot ar minēto ES sarakstu, atlikusi tikai viena atšķirība. Saskaņošanu ar ES sarakstu, kurā

uzskaitītas valstis, kuru valstspiederīgajiem vajadzīga vīza, 2024. un 2025. gadā veiksmīgi turpināja Serbija, Albānija, Kosova* un Melnkalne.

Attiecībā uz Serbiju un Albāniju tā tika veikta saskaņā ar to saistībām, kas noteiktas reformu programmā[1]. Serbija 2024. gadā samazināja bezvīzu režīma nolīgumu skaitu ar valstīm, uz kurām attiecas ES vīzas prasības, no 16 uz 12. Albānija 2024. un 2025. gadā pastāvīgā bezvīzu režīma nolīgumu skaitu samazināja no astoņiem uz sešiem, bet sezonālo atbrīvojumu no vīzas gadījumu skaitu – no sešiem uz pieciem.

Kosovas vīzu politikas uzraudzība sākās tikai 2024. gadā, kad tās pilsoņiem tika noteikts bezvīzu režīms ieceļošanai ES. Tajā laikā Kosovai bija bezvīzu režīma nolīgumi ar 19 valstīm, uz kurām attiecas ES vīzas prasības; kopš tā laika šis skaits ir samazināts līdz 17.

Pēc 2025. gada sākumā piedzīvotā regresa Melnkalne vēlāk atcēla bezvīzu režīma nolīgumus ar piecām valstīm un sezonālo atbrīvojumu no vīzas skaitu no četriem samazināja līdz vienam; rezultātā kopējais neatbilstību skaits starp Melnkalnes un ES vīzu politiku no 15 saruka līdz 9.

2025. gadā Bosnija un Hercegovina piedzīvoja lejupslīdi, salīdzinot ar iepriekš gūto progresu šajā jomā. Bosnija un Hercegovina saglabāja pastāvīgā bezvīzu režīma nolīgumu skaitu, proti, septiņus nolīgumus[2], bet sezonālo atbrīvojumu no vīzas skaitu no viena palielināja līdz trim. Rezultātā neatbilstību skaits starp tās vīzu politiku un ES vīzu politiku palielinājās no 8 neatbilstībām 2024. gadā līdz 10 neatbilstībām pašlaik.

Austrumu partnerības valstīs nekāds reāls progress nebija vērojams. Moldovā un Ukrainā bezvīzu režīma nolīgumu skaits ar valstīm, uz kurām attiecas ES vīzas prasība, ir saglabājies tāds pats, kāds tas bija 2024. gada beigās[3], proti, attiecīgi, 11 un 15.

Gruzijā pašlaik ir spēkā 26 bezvīzu režīma nolīgumi ar valstīm, uz kurām attiecas ES vīzas prasības, un kopš 2022. gada tā nav veikusi nekādus pasākumus, lai panāktu turpmāku saskaņošanu. Gluži pretēji, 2024. gadā Gruzija šai ziņā piedzīvoja regresu, ieceļošanu bez vīzām atļaujot Ķīnas pilsoņiem. Gruzija arī turpina īstenot vīzu politiku, kas būtiski atšķiras no ES *acquis*, it īpaši atļaujot ieceļot 17 valstu valstspiederīgajiem, kuriem ir vajadzīga vīza gan ES, gan Gruzijā, pamatojoties tikai uz vīzu vai uzturēšanās atļauju, ko izsniegusi kāda no Persijas līča sadarbības padomes (*GCC*) valstīm.

---

* Šis nosaukums neskar nostājas par statusu un atbilst ANO DP Rezolūcijai 1244(1999) un Starptautiskās Tiesas atzinumam par Kosovas neatkarības deklarāciju.

1 SWD(2024) 243 final, Komisijas Īstenošanas lēmums, ar ko apstiprina reformu programmu un daudzgadu darba programmu saskaņā ar Rietumbalkānu reformu un izaugsmes mehānismu – Kosova.

2 Pēc tam, kad Bosnija un Hercegovina 2024. gada martā ieviesa vīzas prasību Omānai, neatbilstību skaits samazinājās līdz sešām, bet, kad 2024. gada decembrī no ES bezvīzu režīma valstu saraksta tika svītrota Vanuatu, tas atkal palielinājās līdz septiņām.

3 Moldova 2025. gadā atcēla vienu bezvīzu režīma nolīgumu, bet, tā kā Vanuatu kļuva par valsti, kuras valstspiederīgajiem vajadzīga vīza ieceļošanai ES, neatbilstību skaits attiecībā uz šo valsti palika nemainīgs.

Bezvīzu režīma partnervalstīm kaimiņreģionā ir steidzami jāpanāk būtisks progress savu bezvīzu režīma valstu sarakstu saskaņošanā ar ES sarakstiem un vīzu procedūru saskaņošanā ar Šengenas standartiem. Tas ietver biometrisko datu, piemēram, digitālu fotogrāfiju un pirkstu nospiedumu, sistemātiskas vākšanas ieviešanu vīzas pieteikuma procesā. Jāpārtrauc prakse, kas ir nesaderīga ar ES *acquis*, piemēram, sezonālu atbrīvojumu no vīzas piešķiršana un bezvīzu ieceļošanas atļaušana, pamatojoties uz trešās valsts izsniegtu vīzu vai uzturēšanās atļauju.

Kamēr nav panākta pilnīga saskaņotība, minimāls pagaidu pasākums, kas gaidāms no bezvīzu partnervalstīm kaimiņreģionā, būtu stingrāka to trešo valstu valstspiederīgo pārbaude, kuri ieceļo bez vīzas, it īpaši no valstīm, kas rada drošības vai neatbilstīgas migrācijas risku.

Migrācija, robežu pārvaldība un atpakaļuzņemšana

Galvenā problēma šajā jomā joprojām ir neatbilstīgas migrācijas plūsmas uz ES caur Rietumbalkāniem, lai gan kopš 2023. gada rādītāji ir ievērojami mazinājušies. Tas skaidrojams ar ES, tās dalībvalstu un attiecīgu ES aģentūru un Rietumbalkānu partneru kopīgajiem centieniem, it īpaši saistībā ar *ES rīcības plānu attiecībā uz Rietumbalkāniem*[4], ar ko Komisija nāca klajā 2022. gada decembrī. "Rietumbalkānu maršruta" galvenais ceļš ved cauri Serbijai un Bosnijai un Hercegovinai; par tranzīta valstīm mazākā mērā kalpo arī Albānija un Ziemeļmaķedonija. Par galveno ieceļošanas punktu neatbilstīgiem migrantiem, kuri caur Rietumbalkāniem ceļo uz ES, 2024. un 2025. gadā kļuva garā un grūti kontrolējamā robeža starp Bosniju un Hercegovinu un Horvātiju.

Rietumbalkānu partneriem būs jāpastiprina centieni apkarot cilvēku tirdzniecību un vēl vairāk samazināt kontrabandas ceļā ievesto neatbilstīgo migrantu skaitu. Rietumbalkānos ir palielinājies arī ar migrantu tirdzniecību saistītas vardarbības līmenis. Serbijā migrantu kontrabandas tīkli darbojas arvien intensīvāk un vardarbīgāk, un dažas grupas tagad daļēji sastāv no to pašu izcelsmes valstu valstspiederīgajiem, no kurām nāk neatbilstīgie migranti. Būs vēl vairāk jāpastiprina centieni uzlabot cilvēku tirdzniecības apkarošanas politiku un operatīvās spējas šajās jomās.

Ievērojamais Indijas un – mazākā mērā – citu Āzijas un Tuvo Austrumu valstu valstspiederīgo pieplūdums Gruzijā rada bažas par iespējamo neatbilstīgo migrāciju uz ES gan pa sauszemi, gan pa jūru.

Visi izvērtētie partneri uztur regulāru sadarbību ar Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūru (*Frontex*), arī Bosnija un Hercegovina, kas 2025. gadā parakstīja *Frontex* statusa nolīgumu ar ES[5]. Lielākā to daļa sadarbojas arī ar Eiropas Savienības Patvēruma aģentūru (*EUAA*). Pastāvīgs atbalsts, ko sniedz ES un tās dalībvalstis, nodrošinot aprīkojumu, apmācību, paraugprakses apmaiņu un kopīgas robežpatruļas, ir devis taustāmus darbības rezultātus.

Sadarbība atpakaļuzņemšanas jomā starp ES dalībvalstīm un visiem izvērtētajiem partneriem kopumā tika novērtēta kā ļoti laba, un būtiskas problēmas netika ziņotas. Tomēr dažas problēmas saistībā ar atpakaļuzņemšanu tika konstatētas. Kavējumi Bosnijas un Hercegovinas un Kosovas atpakaļuzņemšanas pieprasījumu apstrādē galvenokārt bija saistīti ar sadarbības trūkumu vai

[4] ES rīcības plāns attiecībā uz Rietumbalkāniem. Migrācija un iekšlietas.

[5] Statusa nolīgums ar Bosniju un Hercegovinu. Migrācija un iekšlietas.

šķēršļiem, ko radīja atgriežamās personas, savukārt Ukrainas gadījumā tos izraisīja pašreizējie kara apstākļi.

Tika ziņots par nelielām problēmām sadarbībā ar Kosovu, kur reģistrēti daži atteikumi pieņemt ES ceļošanas dokumentus, un ar Moldovu, kas dažos gadījumos atteicās pieņemt trešo valstu valstspiederīgos, kuri tās teritoriju šķērsoja tranzītā.

Attiecībā uz Serbiju bažas aizvien rada arī tās prakse atgriešanas dokumentus izsniegt tikai pēc iepriekšējas lidojuma plāna iesniegšanas. Vēl viena ilgstoša un nopietna problēma, kas pastāv, neraugoties uz ES un Serbijas atpakaļuzņemšanas nolīgumu, ir saistīta ar Serbijas ierobežoto sadarbību to trešo valstu valstspiederīgo atpakaļuzņemšanā, kuri tās teritoriju šķērsojuši tranzītā, arī gadījumos, kad ir pieejami ticami pierādījumi par tranzītu, piemēram, Serbijas iestāžu izsniegti personu apliecinoši dokumenti patvēruma meklētājiem.

Tiek gaidīts, ka visi minētie partneri nekavējoties risinās atlikušos neatrisinātos jautājumus, ko ES dalībvalstis ir konstatējušas attiecībā uz atpakaļuzņemšanas saistību īstenošanu.

Attiecībā uz Moldovu un Ukrainu – sadarbība ar *Frontex* robežu pārvaldības jomā 2024. un 2025. gadā joprojām ir apmierinoša.

Nepamatoti patvēruma pieteikumi

Dažām ES dalībvalstīm nopietnas problēmas joprojām rada nepamatoti patvēruma pieteikumi, ko iesniedz no vīzu prasības atbrīvoto partnervalstu valstspiederīgie. Šo pieteikumu atzīšanas rādītāji parasti ir ļoti zemi[6], un tie rada nesamērīgu slogu valstu patvēruma sistēmām. Laikposmā no 2015. gada līdz 2025. gada pirmajam ceturksnim 18 % patvēruma pieteikumu ES bija iesnieguši valstspiederīgie, kuri ES var ieceļot bez vīzas.

Iesniegto šīs kategorijas patvēruma pieteikumu skaits ES kaimiņvalstīs kopumā ir samazinājies; tomēr 2024. gadā ievērojami palielinājās pieteikumu skaits no Kosovas un it īpaši no Ukrainas (attiecīgi 6785 un 28 350). Albānijas (7140), Gruzijas (14 530), Moldovas (5945), Ziemeļmaķedonijas (3435) un Serbijas (3270) gadījumā – lai gan rādītāji 2024. gadā, salīdzinot ar 2023. gadu, ievērojami samazinājās, tie tomēr saglabājās augstā līmenī.

Partneri ES tuvākajās kaimiņvalstīs ir centušies šo problēmu mazināt. Vairākas valdības, to vidū – Albānijā, Gruzijā un Kosovā, ir sponsorējušas informācijas kampaņas, lai palielinātu sabiedrības informētību par tiesībām un pienākumiem, kas saistīti ar bezvīzu ieceļošanu ES. Papildu pasākumi ietver tādu pilsoņu izceļošanas pārbaužu ieviešanu, kuri dodas uz Šengenas zonu (Albānijā un Gruzijā), lai pārbaudītu, vai viņi atbilst nosacījumiem, kas jāizpilda attiecībā uz ieceļošanu Šengenas zonā, un *Frontex* darbinieku izvietošanu starptautiskās lidostās (Gruzijā). Minētās iniciatīvas ir izrādījušās efektīvas, un tās būtu jāsaglabā un jāīsteno arī citiem partneriem.

Kā ziņots Septītajā ziņojumā par vīzu režīma atcelšanas apturēšanas mehānismu, ievērojamu slogu dalībvalstu patvēruma sistēmām joprojām rada tādu patvēruma pieteikumu skaits, ko ES iesniegušas Latīņamerikas valstis, kurām noteikts bezvīzu režīms. Laikposmā no 2015. gada līdz

[6] Izņemot Ukrainu.

2025. gada pirmajam ceturksnim Latīņamerikas bezvīzu režīma valstu valstspiederīgie iesniedza vairāk nekā pusi no visiem patvēruma pieprasījumiem, ko šajā laikposmā iesniedza no vīzu prasības atbrīvoto trešo valstu valstspiederīgie. 2024. gadā no Venecuēlas tika saņemti 74 015 pieteikumi, kas turpina pastāvīgu augšupejošu tendenci; pieauga arī pieteikumu skaits no Peru, sasniedzot 27 260. No Kolumbijas saņemto pieteikumu skaits samazinājās, tomēr absolūtos skaitļos tas joprojām rada bažas (51 615). Samazinājās arī no Hondurasas (2380), Nikaragvas (2475) un Salvadoras (2575) saņemto pieteikumu skaits, tomēr tas joprojām bija ievērojams.

Lai nodrošinātu, ka atbrīvojumi no vīzu prasības ir ilgtspējīgi, bezvīzu režīmam arī turpmāk ir jābūt stingri ierobežotam un jāattiecas tikai uz īslaicīgu uzturēšanos, un to nedrīkstētu izmantot ļaunprātīgi, lai Eiropas Savienībā iesniegtu patvēruma pieteikumus. Šajā kontekstā Komisija un EĀDD turpinās sadarboties ar nozīmīgākajām valstīm, lai novērstu bezvīzu režīma ļaunprātīgu izmantošanu.

Sabiedriskās kārtības un drošības jautājumi, tai skaitā cīņa pret korupciju un dokumentu drošība

Visas izvērtētās valstis uzturēja ciešu sadarbību ar Eiropolu un *Eurojust*. Rietumbalkānu partneri turpināja aktīvi īstenot Kopīgo rīcības plānu terorisma apkarošanai Rietumbalkānos un 2025. gada 30. oktobrī parakstīja jauno kopīgo rīcības plānu[7].

2024. gadā visi Rietumbalkānu partneri turpināja sadarboties ar Eiropolu un dalībvalstīm, tādējādi gūstot būtiskus darbības rezultātus cīņā pret smagu pārrobežu noziedzību, tai skaitā kiberuzbrukumiem, migrantu kontrabandu un narkotiku un šaujamieroču nelikumīgu tirdzniecību, ko veic organizētas noziedzīgas grupas. Visi Rietumbalkānu partneri panāca konkrētus un nozīmīgus rezultātus, likvidējot daudzas noziedzīgas grupas.

Neraugoties uz notiekošo karu, Ukraina ir turpinājusi intensīvu sadarbību ar Eiropolu terorisma apkarošanas centienos, kā arī cīņā pret finanšu noziegumiem, kibernoziedzību, šaujamieroču, sprāgstvielu, *CBRN*[8] materiālu nelikumīgu tirdzniecību un cilvēku tirdzniecību.

Dažas dalībvalstis ziņoja, ka ir izveidojušies šaujamieroču nelikumīgas tirdzniecības ceļi, kas ved no Tuvajiem Austrumiem caur Moldovu uz ES.

Gruzijā joprojām pastāv bažas par drošību Krievijas ietekmes dēļ, it īpaši ņemot vērā Krievijas rezidentu diasporas straujo paplašināšanos. Kopš Krievijas agresijas kara pret Ukrainu sākuma uz Gruziju ir emigrējuši aptuveni 160 000 Krievijas pilsoņu. Pieaug bažas par to, ka krievu klātbūtni Gruzijā varētu izmantot ārvalstu ietekmes operācijām.

Cīņa pret korupciju bija svarīgs kritērijs, ko vīzu režīma liberalizācijas dialogos pieņēma visi bezvīzu režīma partneri ES tuvākajās kaimiņvalstīs. Pastāvīga atbilstība šim kritērijam joprojām ir priekšnoteikums bezvīzu režīma saglabāšanai. Lielākā daļa izvērtēto valstu šo prasību ir ievērojušas, arī īstenojot pasākumus nolūkā risināt jautājumus, kas aplūkoti iepriekšējos ziņojumos

[7] Kopīgais rīcības plāns terorisma un vardarbīga ekstrēmisma novēršanai un apkarošanai Rietumbalkānos. Migrācija un iekšlietas.

[8] *CBRN* – ķīmisks, bioloģisks, radioloģisks un nukleārs.

par vīzu režīma atcelšanas apturēšanas mehānismu. Tomēr Gruzija ne tikai nav pienācīgi īstenojusi Septītajā ziņojumā par vīzu režīma atcelšanas apturēšanas mehānismu izklāstītos ieteikumus attiecībā uz korupcijas apkarošanu, bet arī ir piedzīvojusi regresu, atceļot dažas iepriekšējās reformas šajā jomā.

Attiecībā uz dokumentu drošību visi izvērtētie partneri, izņemot Ukrainu, ir pilnībā izbeiguši nebiometrisko pasu izmantošanu. Pēdējās nebiometriskās Ukrainas pases tika izdotas 2016. gadā, un to derīguma termiņš beigsies 2026. gadā; šādu apritē joprojām esošo pasu skaits ir niecīgs. Tomēr dalībvalstis ir ziņojušas, ka Albānijas, Kosovas un Ukrainas pilsoņi ir izmantojuši krāpnieciskus vai viltotus dokumentus, lai nelikumīgi ieceļotu vai uzturētos ES, un daži no šiem dokumentiem iegūti, izmantojot koruptīvas darbības.

Gruzijā, Kosovā, Serbijā un Ukrainā problemātiska aizvien ir iespēja personām mainīt vārdu un uzvārdu un iegūt jaunus personu apliecinošus dokumentus (dažkārt atkārtoti), jo to var izmantot, lai izvairītos no Šengenas Informācijas sistēmas (*SIS*) brīdinājumiem un apietu ES atgriešanu vai ieceļošanas aizliegumus. Šī ievainojamība būtu jānovērš ārējiem partneriem sadarbībā ar ES.

Ukrainā nopietnas bažas par dokumentu integritāti un uzticamību rada prakse turēt vairāk nekā vienu derīgu biometrisko pasi, kā arī manuāli mainīt ceļošanas dokumentus (piem., pagarināt derīguma termiņus).

Ziņots, ka Bosnijā un Hercegovinā un Serbijā viltotu personu apliecinošu dokumentu, arī dažādu ES dalībvalstu pasu un vadītāja apliecību, izgatavošanā un izplatīšanā ir iesaistītas organizētas noziedzīgas grupas. Šādu viltojumu mērogs un sarežģītība rada satraukumu it īpaši Serbijā, jo ar dažām augstas kvalitātes viltotām e-pasēm ir iespējams apiet modernas dokumentu pārbaudes sistēmas.

Pilsonības jautājumi, arī ieguldītājiem paredzētas pilsonības shēmas

Bezvīzu režīma valstis, kas īsteno ieguldītājiem paredzētas pilsonības shēmas, rada drošības riskus, potenciāli ļaujot trešo valstu valstspiederīgajiem, uz kuriem citādi attiektos vīzas prasība, apiet standarta drošības pārbaudes un piekļūt Šengenas zonai, iegūstot pilsonību.

Šādas programmas rada nopietnus riskus saistībā ar neatbilstīgu migrāciju, drošības apdraudējumiem un nodokļu nemaksāšanu. Minētie riski ir īpaši akūti apvienojumā ar i) nepietiekamu izmeklēšanu un uzticamības pārbaudi, ii) patiesas saiknes starp pieteikuma iesniedzējiem un valsti, kas piešķir pilsonību, trūkumu un iii) iespēju mainīt vārdu un uzvārdu procesa laikā vai pēc tā.

Līdz ar to saskaņā ar pārskatīto vīzu režīma atcelšanas apturēšanas mehānismu šādu programmu darbība pati par sevi ir pamats trešo valstu bezvīzu režīma statusa apturēšanai.

Kaimiņvalstu vidū šādas programmas joprojām pastāv Ziemeļmaķedonijā, kur valsts tiesību akti ļauj piešķirt pilsonību bez iepriekšējas uzturēšanās prasības personām, kuras tiek uzskatītas par tādām, kas pārstāv valsts "īpašas ekonomiskās intereses". Tomēr saskaņā ar šo noteikumu piešķirto pilsonību skaits joprojām ir niecīgs (viena 2023. gadā un divas 2024. gadā).

Melnkalne savu programmu oficiāli izbeidza 2022. gada 31. decembrī. Tomēr iestādes ir turpinājušas izskatīt pilsonības pieteikumus, kas iesniegti pirms programmas slēgšanas. 2024. gadā Iekšlietu ministrija pieņēma 1282 lēmumus, ar kuriem pieteikuma iesniedzējiem un viņu ģimenes locekļiem tika piešķirta Melnkalnes pilsonība. 2025. gada aprīlī izskatīšanā vēl bija 29 pieteikumi.

Lai gan Serbija šādu programmu neīsteno *sensu stricto*, tās Pilsonības likuma noteikums ļauj piešķirt pilsonību "Serbijas Republikas interesēs". Šis noteikums ļauj piešķirt pilsonību bez iepriekšējas uzturēšanās prasības un neuzliekot pieteikuma iesniedzējiem pienākumu atteikties no savas esošās pilsonības. Kopš 2022. gada Serbijas pilsonību saskaņā ar šo klauzulu ir ieguvuši vairāk nekā 200 Krievijas valstspiederīgo, un vairāku šo personu profili ir radījuši bažas ES pusē.

Līdzīgas bažas pastāv attiecībā uz Gruziju. Lai gan šādu gadījumu skaits, salīdzinot ar parasto pilsonības iegūšanas veidu, ir ļoti neliels, Krievijas valstspiederīgie pilsonības iegūšanai varēja izmantot vienkāršotas naturalizācijas procedūras. Gan Serbijas, gan Gruzijas gadījumā ir vajadzīga rūpīgāka pārbaude, lai noteiktu, vai šīs darbības ir ļaunprātīgas. Kā norādīts Komisijas 2025. gada paplašināšanās dokumentu kopumā, lai nodrošinātu atbilstību ES tiesību aktiem, kandidātvalstīm ir jāatceļ spēkā esošās ieguldītājiem paredzētās pilsonības shēmas un to juridiskais pamats[9].

Ieguldītājiem paredzētas pilsonības shēmas jau daudzus gadus darbojas piecās Austrumkarību valstīs – Antigvā un Barbudā, Dominikā, Grenādā, Sentkitsā un Nevisā un Sentlūsijā. Šīs programmas rada būtisku un pastāvīgu izaicinājumu daudz plašākā mērogā. Tiek lēsts, ka minēto valstu īstenoto shēmu ietvaros ir izsniegti aptuveni 107 000 pasu. Pieteikumu skaits joprojām ir liels, proti, 13 113 pieteikumi 2023. gadā un 10 573 pieteikumi 2024. gadā. Pieteikumu izskatīšanas laiks ir īss, un noraidīto pieteikumu īpatsvars ir ļoti zems, piemēram, 2024. gadā noraidīto pieteikumu īpatsvars Antigvā un Barbudā bija 1,7 %, Sentlūsijā – 5,3 % un Dominikā – 6,5 %, un tas rada bažas par drošības un uzticamības pārbaudes procedūru atbilstību.

Reaģējot uz ES paustajām bažām[10], minētās piecas Austrumkarību valstis ir veikušas dažus pasākumus, arī saskaņojušas minimālo ieguldījuma robežvērtību – 200 000 USD, pastiprinājušas drošības pārbaudi un noteikušas kopīgus standartus informācijas apmaiņai un pārredzamībai. Tomēr situācija joprojām rada nopietnas bažas.

Bezvīzu režīma valstu īstenotās ieguldītājiem paredzētās pilsonības shēmas rada vērā ņemamu drošības risku Šengenas zonai, un tās tiks sīkāk izvērtētas saskaņā ar pārskatīto vīzu režīma atcelšanas apturēšanas mehānisma tiesisko regulējumu.

---

[9] Sk. 2025. gada 29. aprīļa spriedumu, Komisija/Malta (*Citoyenneté par investissement*), C-181/23, ECLI:EU:C:2025:283, kurā Eiropas Savienības Tiesa konstatēja, ka dalībvalsts pārkāpj LESD 20. pantu un neievēro LES 4. panta 3. punktā nostiprināto lojālas sadarbības principu, izveidodama un īstenodama naturalizācijas programmu, kas balstīta uz procedūru, kurā pēc būtības tiek veikts darījums starp šo dalībvalsti un personām, kas iesniedz pieteikumu šajā programmā, uz kura pamata minētās dalībvalsts pilsonība – un līdz ar to Savienības pilsonība – pēc būtības tiek piešķirta apmaiņā pret iepriekš noteiktiem maksājumiem vai ieguldījumiem.

[10] Līdzīgas bažas pauda Amerikas Savienotās Valstis, Apvienotā Karaliste un Kanāda. Veikto pasākumu mērķis ir arī reaģēt uz ASV prasībām. Minēto valstu pilsoņiem pašlaik ir vajadzīga vīza, lai ieceļotu ASV. Vīzu režīma atcelšanas programma | Iekšzemes drošība.

Citu svarīgu kritēriju neievērošana Gruzijā

Viens no galvenajiem kritērijiem, kam Gruzija piekrita vīzu režīma liberalizācijas dialogā, ir pamattiesību ievērošana. Šā kritērija pastāvīga ievērošana joprojām ir būtisks nosacījums, kas jāizpilda, lai saglabātu tiesības uz bezvīzu režīmu.

2024. gada 6. decembra Septītajā ziņojumā par vīzu režīma atcelšanas apturēšanas mehānismu Komisija atzina, ka Gruzija šo apņemšanos nav izpildījusi, it īpaši 2024. gada maijā pieņemot *Likumu par ārvalstu ietekmes pārredzamību* un 2024. gada septembrī pieņemot tiesību aktu kopumu par *ģimenes vērtībām un nepilngadīgo aizsardzību*. Tika konstatēts, ka ar abām iniciatīvām tiek pārkāptas pamattiesības un pamatbrīvības, it īpaši biedrošanās, pulcēšanās un vārda brīvība un tiesības uz privātumu, jo pirmās no tām var izmantot pret pilsonisko sabiedrību un lai apklusinātu opozīcijas partijas, savukārt otrās nosaka diskriminējošus ierobežojumus izglītībai, publiskām debatēm un sanāksmēm, pārkāpjot nediskriminēšanas principu. Rezultātā Komisija nāca klajā ar konkrētiem ieteikumiem, aicinot Gruziju:

- nodrošināt un atbalstīt pilsoņu pamattiesības, tai skaitā biedrošanās, pulcēšanās un vārda brīvību, tiesības uz privātumu, tiesības piedalīties sabiedrības norisēs, kā arī diskriminācijas aizliegumu,

- vairīties pieņemt jebkādus tiesību aktus un atcelt visus tiesību aktus, kas ierobežo pamattiesības un pamatbrīvības, ir pretrunā nediskriminēšanas principam vai pārkāpj attiecīgus Eiropas un starptautiskos standartus. Konkrēti, atcelt *Likumu par ārvalstu ietekmes pārredzamību* un tiesību aktu kopumu par *ģimenes vērtībām un nepilngadīgo aizsardzību*, kā arī grozīt valsts stratēģiju un rīcības plānu cilvēktiesību jomā, lai nodrošinātu *LGBTIQ* tiesību pilnīgu aizsardzību.

Kopš tā laika Gruzija šos ieteikumus nav īstenojusi un tā vietā ir piedzīvojusi vēl lielāku regresu svarīgās pārvaldības un pamattiesību jomās. Grozījumi tiesību aktos, tai skaitā *Ārvalstu aģentu reģistrācijas likumā*, un izmaiņas *Dotāciju likumā, Konstitutīvajā likumā par pilsoņu politiskajām apvienībām, Administratīvo pārkāpumu kodeksā* un *Apraides likumā* kopumā ir sašaurinājuši pilsonisko telpu un ierobežojuši atšķirīgu viedokļu paudējus, ieskaitot protestētājus, opozīcijas pārstāvjus, pilsoniskās sabiedrības organizācijas un neatkarīgus medijus. It īpaši tika skartas pilsoniskās sabiedrības apvienības un cilvēktiesību aizstāvji, palielinot dažādus šķēršļus, lai apgrūtinātu to darbību un tādējādi ierobežotu to funkcionētspēju.

2025. gada 14. jūlijā Eiropas Komisija Gruzijas iestādēm adresētā vēstulē atgādināja par prasību pastāvīgi ievērot vīzu režīma liberalizācijas prasības, pieprasot jaunāko informāciju par to, kā tiek īstenoti Septītajā ziņojumā par vīzu režīma atcelšanas apturēšanas mehānismu sniegtie ieteikumi. Savā atbildē Gruzija nesniedza informāciju par nekādu nozīmīgu progresu to Septītajā ziņojumā par vīzu režīma atcelšanas apturēšanas mehānismu iekļauto ieteikumu izpildē, kuri saistīti ar pamattiesībām. Līdz ar to Gruzija turpina pārkāpt kritērijus, kas ir ES piešķirtā bezvīzu režīma pamatā. Ņemot vērā šīs norises, būtu jāapsver piemēroti pasākumi saskaņā ar pārskatīto vīzu režīma atcelšanas apturēšanas mehānismu.

Secinājums

Lai gan lielākā daļa partneru ES kaimiņreģionā ir veikusi pasākumus nolūkā īstenot ieteikumus, kas sniegti iepriekšējos ziņojumos par vīzu režīma atcelšanas apturēšanas mehānismu, **joprojām pastāv būtiskas problēmas**.

Visnopietnākais gadījums attiecas uz Gruziju, kura ir pārkāpusi vairākas saistības, ko uzņēmās vīzu režīma liberalizācijas dialoga laikā, nav īstenojusi gandrīz nevienu no ieteikumiem, kuri iekļauti Septītajā ziņojumā par vīzu režīma atcelšanas apturēšanas mehānismu, un, neraugoties uz pēdējo gadu laikā atkārtoti izteiktiem lūgumiem virzīties uz priekšu vīzu politikas saskaņošanā un korupcijas novēršanā, 2024. un 2025. gadā ir pieļāvusi vēl lielāku regresu, arī pamattiesību un pamatbrīvību aizsardzības jomā.

Pārējiem partneriem **Rietumbalkānos un Austrumu partnerības** reģionā ir obligāti jāturpina veicināt vīzu politikas saskaņošanu, gan saskaņojot to trešo valstu sarakstus, kuru valstspiederīgajiem vajadzīga vīza, gan nodrošinot, ka vīzu pārbaudes un izsniegšanas procedūras pilnībā atbilst Šengenas standartiem. Kamēr nav panākta pilnīga saskaņotība, Rietumbalkānu partneriem būtu steidzami jāpastiprina bez vīzas ieceļojošo to trešo valstu valstspiederīgo pārbaude, kuras rada neatbilstīgas migrācijas vai drošības riskus.

Nepamatotu patvēruma pieteikumu novēršanai arī turpmāk vajadzētu būt prioritātei visiem bezvīzu režīma partneriem, it īpaši Albānijai, Gruzijai, Kosovai un Moldovai. Bosnijai un Hercegovinai būtu jāpastiprina centieni robežu pārvaldības uzlabošanā, savukārt modrība jāsaglabā attiecībā uz **Gruzijas un Serbijas pilsonības piešķiršanas praksi**.

Ārpus ES tuvākajām kaimiņvalstīm **pastāvīgas un nopietnas bažas par drošību** izraisa ieguldītājiem paredzētu pilsonības shēmu īstenošanas turpināšana Austrumkarību reģionā, radot potenciālu pamatu bezvīzu režīma apturēšanai saskaņā ar pārskatīto vīzu režīma atcelšanas apturēšanas mehānismu.

Detalizēti, konkrētām valstīm adresēti ieteikumi ir izklāstīti I pielikumā.

Komisija turpinās **cieši uzraudzīt vīzu režīma liberalizācijas saistību īstenošanu**, izmantojot augsta līmeņa politiskos dialogus, Tiesiskuma, brīvības un drošības ģenerāldirektorāta apakškomiteju sanāksmes un regulāros gada ziņojumus saskaņā ar vīzu režīma atcelšanas apturēšanas mehānismu un paplašināšanās dokumentu kopumu.

I PIELIKUMS. Astotā ziņojuma par vīzu režīma atcelšanas apturēšanas mehānismu ieteikumi

Albānija

Albānija ir veikusi pasākumus, lai izpildītu lielāko daļu Komisijas iepriekšējo ieteikumu. Tomēr ir jāturpina gūt progresu turpmāk uzskaitītajās jomās.

a) *Vīzu politikas saskaņošana*. Albānijai prioritārā kārtā ir jāturpina saskaņot savu vīzu politiku ar ES sarakstu, kurā uzskaitītas trešās valstis, kuru valstspiederīgajiem vajadzīga vīza, un īpaša uzmanība jāpievērš tām valstīm, kuru valstspiederīgie rada neatbilstīgas migrācijas un/vai drošības riskus Eiropas Savienībai. Albānijai būtu arī jāsaskaņo savas vīzu procedūras ar Šengenas standartiem, it īpaši ieviešot biometrisko datu (arī digitālas fotogrāfijas un pirkstu nospiedumu) vākšanu vīzu pieprasījumu izskatīšanas procesā. Kamēr nav panākta pilnīga saskaņotība, Albānijai būtu jāturpina un jāpastiprina no vīzu prasības atbrīvoto trešo valstu valstspiederīgo pārbaude, it īpaši tādu trešo valstu valstspiederīgo pārbaude, kuru izcelsmes valstis rada drošības vai neatbilstīgas migrācijas riskus.

b) *Nepamatoti patvēruma pieteikumi*. Albānijai ir jāturpina un jāpastiprina pasākumi, kuru mērķis ir mazināt tādu nepamatotu patvēruma pieteikumu skaitu, ko tās valstspiederīgie iesniedz ES dalībvalstīs, un īpaša uzmanība jāpievērš pieteikumiem, kurus iesniedz nepavadīti nepilngadīgie.

c) *Nelikumīgas uzturēšanās novēršana*. Albānijai ir jāsaglabā un jāpastiprina pasākumi, kuru mērķis ir novērst to, ka Albānijas valstspiederīgie pārsniedz atļauto uzturēšanās termiņu Šengenas zonā.

d) *Vīzas izsniegšana un darbā pieņemšanas pārraudzība*. Albānijai ir jāstiprina tādu vīzu pieteikumu pārbaudes process, kurus iesniedz trešo valstu valstspiederīgie no valstīm, kas Eiropas Savienībai rada neatbilstīgas migrācijas un/vai drošības riskus. Tai būtu arī jāpadara stingrāki šādu vīzu izsniegšanas nosacījumi, jāuzlabo darbā pieņemšanas prakses uzraudzība un jāuzlabo darba inspekciju spējas.

e) *Cīņa pret viltotiem personu apliecinošiem dokumentiem*. Albānijai ir jāpastiprina centieni atklāt un novērst viltotu Albānijas personu apliecinošu dokumentu izmantošanu un apriti.

f) *Turpmāki pasākumi attiecībā uz ieguldītājiem paredzētu pilsonības shēmu.* Jāvairās izveidot un īstenot ieguldītājiem paredzētu pilsonības shēmu un jāatceļ šādas shēmas juridiskais pamats, izdarot grozījumus Pilsonības likumā.

Bosnija un Hercegovina

Bosnija un Hercegovina ir veikusi dažus pasākumus, lai izpildītu Komisijas iepriekšējos ieteikumus. Tomēr centieni jāturpina turpmāk uzskaitītajās prioritārajās jomās.

a) *Vīzu politikas saskaņošana*. Bosnijai un Hercegovinai ir steidzami jāturpina saskaņot savu vīzu politiku ar ES sarakstu, kurā uzskaitītas trešās valstis, kuru valstspiederīgajiem vajadzīga vīza, un īpaša uzmanība jāpievērš tām valstīm, kuru valstspiederīgie rada neatbilstīgas migrācijas un/vai drošības riskus Eiropas Savienībai.

b) *Vīzu izsniegšanas kontrole*. Iestādēm ir jāuzlabo to vīzu pieteikumu pārbaude, ko iesniedz augsta riska trešo valstu valstspiederīgie, un jāpadara stingrāki nosacījumi, saskaņā ar kuriem šādu valstu valstspiederīgajiem izsniedz vīzas.

c) *Robežu pārvaldība: 1. ieteikums*. Bosnijai un Hercegovinai ir jāpastiprina centieni robežu pārvaldības uzlabošanā, īpaši steidzami pievēršoties robežsargu spēju uzlabošanai, nelikumīgas robežšķērsošanas problēmas risināšanai un *Frontex* statusa nolīguma īstenošanas veicināšanai, sākot vairāk kopīgu operāciju augsta riska sauszemes robežas posmos.

d) *Robežu pārvaldība: 2. ieteikums.* Kamēr vīzu politika nav pilnīgi saskaņota, ir būtiski turpināt un pastiprināt no vīzu prasības atbrīvoto trešo valstu valstspiederīgo pārbaudi pie robežas; īpašu uzmanību ieteicams pievērst pasu autentiskuma pārbaudei. Iestādes tiek stingri mudinātas šajā jautājumā proaktīvi sadarboties ar trešām valstīm un aviosabiedrībām un panākt progresu pasažieru datu apmaiņas (IPI/PDR) sistēmu izveidē.

Gruzija

2025. gada 14. jūlijā Eiropas Komisija Gruzijas iestādēm nosūtīja oficiālu vēstuli, atgādinot par pienākumu turpināt vīzu režīma liberalizācijas kritēriju ievērošanu un pieprasot detalizētu informāciju par Septītajā ziņojumā par vīzu režīma atcelšanas apturēšanas mehānismu izklāstīto ieteikumu īstenošanu.

Savā atbildē Gruzija nesniedza informāciju par **nekādu nozīmīgu progresu**, kas būtu panākts Komisijas ieteikumu īstenošanā. **Netika ziņots par nekādiem korektīviem pasākumiem** lielākajā daļā jomu, un vairākās jomās situācija ir **vēl vairāk pasliktinājusies**.

Īpašas bažas rada tas, ka joprojām tiek piemēroti tādi tiesību akti kā i) *Likums par ārvalstu ietekmes pārredzamību*, ii) *Likums par ģimenes vērtībām un nepilngadīgo aizsardzību*, iii) *Likums par ārvalstu aģentu reģistrāciju* un iv) *grozījumi Dotāciju likumā, Likumā par pilsoņu politiskajām apvienībām, Administratīvo pārkāpumu kodeksā, Apraides likumā un Krimināl kodeksā*, kuri **ierobežo pamattiesības un brīvības** un ir **pretrunā Gruzijas gatavībai strādāt Eiropas Savienības labā un uzņemties citas starptautiskas saistības**. Gruzijas iestādes ir nevis veikušas korektīvus soļus, bet **atklāti aizstāvējušas šos pasākumus**, atsaucoties uz valsts suverenitāti un neņemot vērā saistības, ko tās uzņēmās vīzu režīma liberalizācijas dialoga laikā.

Tāpēc Komisija secina, ka **Gruzija ir ievērojami atkāpusies** no svarīgiem pārvaldības un tiesiskuma kritērijiem, kas veidoja pamatu bezvīzu režīma piešķiršanai. Tāpat Gruzija piedzīvoja regresu arī vīzu režīma saskaņošanas un korupcijas apkarošanas jomā. Šī situācija **nepārprotami liecina par atkāpšanos** no vīzu režīma liberalizācijas procesā uzņemtajām saistībām un **mazina savstarpējo uzticēšanos**, kas ir bezvīzu režīma pamatā.

Ņemot vērā šā regresa **sistēmisko un apzināto raksturu**, Komisija apsvērs piemērotus pasākumus saskaņā ar pārskatīto vīzu režīma atcelšanas apturēšanas mehānismu. Saskaņā ar jaunajiem noteikumiem pirmajā posmā vīzu režīma atcelšanas apturēšanu varētu attiecināt uz Gruzijas iestāžu izdoto diplomātisko, dienesta un oficiālo pasu turētājiem, kas ir galvenie atbildīgie par to, ka netiek pildīti Komisijas ieteikumi. Jaunie noteikumi nodrošina apturēšanas mehānisma vienotu piemērošanu visās dalībvalstīs, jo divpusējie atbrīvojumi no vīzu prasības diplomātisko, dienesta un oficiālo pasu turētājiem vairs nebūs iespējami, tiklīdz šīm grupām ES līmenī tiks atkārtoti piemērota vīzas prasība. Otrajā posmā, ja Gruzijas iestādes nerisinātu problēmas, apturēšanu varētu piemērot visiem iedzīvotājiem. Galu galā Gruzija varētu pilnībā zaudēt savu bezvīzu režīma statusu un tikt pārcelta uz Vīzu regulas I pielikumu (to trešo valstu sarakstu, kuru valstspiederīgajiem vajadzīga vīza).

Gruzijai ir arī nekavējoties jāizbeidz prakse atļaut ieceļošanu bez vīzām 17 valstu valstspiederīgajiem, kuriem vīza ir vajadzīga gan ES, gan Gruzijā, pamatojoties uz vīzu vai uzturēšanās atļauju, ko izsniegusi kāda no Persijas līča sadarbības padomes (*GCC*) valstīm.

Kosova

Kopumā Kosova joprojām izpilda vīzu režīma liberalizācijas prasības. Tomēr ir vajadzīgi turpmāki centieni, lai risinātu turpmāk minētos neatrisinātos jautājumus.

a) *Vīzu politikas saskaņošana*. Kosovai savs to trešo valstu saraksts, kuru valstspiederīgajiem vajadzīga vīza, ir jāsaskaņo ar ES sarakstu. Kamēr nav panākta pilnīga saskaņotība, Kosovai būtu jāturpina un jāpastiprina tādu no vīzu prasības atbrīvoto ceļotāju pārbaude, kuri rada potenciālu migrācijas un/vai drošības risku. Kosovai būtu arī jāsaskaņo savas vīzu procedūras ar Šengenas standartiem, it īpaši ieviešot biometrisko datu (arī digitālas fotogrāfijas un pirkstu nospiedumu) vākšanu vīzas pieprasījumu izskatīšanas procesā.

b) *Nepamatotu patvēruma pieteikumu izskatīšana*. Kosovai sadarbībā ar ES dalībvalstīm ir jāstiprina iniciatīvas, kuru mērķis ir uzraudzīt un ierobežot tādu nepamatotu patvēruma pieteikumu skaitu, ko tās pilsoņi iesniedz ES. Tai arī būtu jāsaglabā un jāpielāgo pašreizējā komunikācijas kampaņa, kuras mērķis ir informēt pilsoņus par viņu tiesībām un pienākumiem saskaņā ar bezvīzu režīmu ar ES.

c) *Dokumentu drošības stiprināšana*. Kosovai ir jāpastiprina pasākumi, kuru mērķis ir novērst personu apliecinošu un ceļošanas dokumentu izsniegšanu personām ar neīstu identitāti un uzlabot viltotu dokumentu atklāšanu. Tai būtu jānodrošina sadarbība ar dalībvalstīm attiecībā uz personām, par kurām ievietoti brīdinājumi Šengenas Informācijas sistēmā (*SIS*) un kuras varētu pieteikties ceļošanas dokumentam, izmantojot mainītu vārdu un uzvārdu. Būtu jāturpina sadarbība ar INTERPOL pazaudētu un nozagtu dokumentu jomā, kā arī pilnībā jāīsteno jaunais likums un administratīvie norādījumi par personas apliecībām, lai uzlabotu dokumentu vispārējo drošību.

d) *Mazākuma kopienu aizsardzība*. Kosovai būtu jāturpina jūtami uzlabot mazākuma kopienu tiesību aizsardzību.

Moldova

Moldova ir veikusi pasākumus, lai izpildītu Komisijas iepriekšējos ieteikumus. Tomēr progress ir jāturpina, it īpaši turpmāk minētajās jomās.

a) *Vīzu politikas saskaņošana*. Moldovai sava vīzu politika ir jāsaskaņo ar ES sarakstu, kurā uzskaitītas valstis, kuru valstspiederīgajiem vajadzīga vīza; tas īpaši attiecas uz valstīm, kuras Eiropas Savienībai rada neatbilstīgas migrācijas vai drošības riskus. Kamēr nav panākta pilnīga saskaņotība, Moldovai būtu jāturpina un jāpastiprina stingra no vīzu prasības atbrīvoto trešo valstu – it īpaši augsta riska valstu – valstspiederīgo pārbaude.

b) *Nepamatoti patvēruma pieteikumi*. Moldovai ir jāpastiprina centieni risināt jautājumu par pastāvīgajiem nepamatotajiem patvēruma pieteikumiem, ko tās iedzīvotāji iesniedz ES dalībvalstīs. Tie varētu ietvert mērķorientētas informācijas kampaņas, kas pielāgotas attiecīgiem migrantu profiliem, kā arī izceļošanas robežpārbaužu ieviešanu, lai uzlabotu izsekošanu un atturēšanu.

Melnkalne

Melnkalne ir īstenojusi dažus no Komisijas iepriekšējiem ieteikumiem, konkrēti, samazinot to bezvīzu režīma valstu sarakstu, kuru valstspiederīgajiem, ieceļojot ES, ir vajadzīga vīza, un turpinot uzraudzīt atlikušos pilsonības pieteikumus. Tomēr ir jāturpina risināt turpmāk minētos jautājumus.

a) *Saskaņošana ar ES vīzu sarakstu*. Melnkalnei sava vīzu politika ir jāsaskaņo ar ES sarakstu, kurā uzskaitītas trešās valstis, kuru valstspiederīgajiem vajadzīga vīza. **Melnkalne vairs nedrīkst piešķirt sezonālus atbrīvojumus no vīzu prasības, arī to valstu valstspiederīgajiem, kuras tika svītrotas no pastāvīgā bezvīzu režīma valstu saraksta.** Melnkalnei arī būtu jāsaskaņo savas vīzu procedūras ar Šengenas standartiem, it īpaši ieviešot biometrisko datu (arī digitālas fotogrāfijas un pirkstu nospiedumu) vākšanu vīzas pieprasījumu izskatīšanas procesā.

   Pagaidām Melnkalnei ir jāīsteno mērķorientēti drošības pasākumi, piemēram, jāveic uzlabota no vīzu prasības atbrīvoto ieceļotāju pārbaude un jādokumentē tās efektivitāte neatbilstīgas migrācijas un drošības risku mazināšanā.

b) *Vīzu pieteikumu infrastruktūra*. Gatavojoties pārejai uz pārskatītu vīzu politiku, Melnkalnei būtu jāpaplašina savas vīzu izsniegšanas spējas, digitalizējot vīzu izsniegšanas procesa elementus, lai to valstu valstspiederīgie, kuras no vīzu prasības pašlaik ir atbrīvotas, varētu pieteikties vīzai, tiklīdz atbrīvojums tiks atcelts. Tas atvieglos administratīvo apstrādi un atbalstīs politikas saskaņošanu.

c) *Turpmāki pasākumi attiecībā uz ieguldītājiem paredzētu pilsonības shēmu*. Melnkalnei ir jānodrošina, ka tiek atcelts shēmas juridiskais pamats un ka visi neizskatītie pieteikumi, kas iesniegti tagad izbeigtās shēmas ietvaros, tiek apstrādāti saskaņā ar augstākajiem drošības standartiem. **Turklāt ir jāpārskata un, ja vajadzīgs, jāatsauc iespējamie gadījumi, kad pilsonība iepriekš saskaņā ar šo shēmu piešķirta personām, uz kurām attiecas starptautiski ierobežojoši pasākumi.**

Ziemeļmaķedonija

Ziemeļmaķedonija turpina demonstrēt apmierinošu sadarbības līmeni migrācijas, robežu pārvaldības un drošības jomā. Ir veikti daži pasākumi, lai īstenotu Komisijas iepriekšējos ieteikumus par pilsonības iegūšanu, pamatojoties uz īpašām ekonomiskām interesēm. Vajadzīgi turpmāki centieni, lai risinātu svarīgus turpmāk izklāstītos jautājumus.

a) *Vīzu politikas saskaņošana*. Ziemeļmaķedonijai ir jāpabeidz savas vīzu politikas saskaņošana ar ES sarakstu, kurā uzskaitītas trešās valstis, kuru valstspiederīgajiem vajadzīga vīza. Ziemeļmaķedonijai būtu arī jāsaskaņo savas vīzu procedūras ar Šengenas standartiem, it īpaši ieviešot biometrisko datu (arī digitālas fotogrāfijas un pirkstu nospiedumu) vākšanu vīzas pieteikumu izskatīšanas procesā.

b) Ziemeļmaķedonijai būtu jāziņo par to, kā tiek īstenoti un cik efektīvi ir papildu pārbaudes pasākumi, ko piemēro valstī ieceļojošajiem Turcijas valstspiederīgajiem, it īpaši saistībā ar neatbilstīgas migrācijas un drošības riskiem.

c) *Atļautā uzturēšanās termiņa pārsniegšana*. Lai mazinātu Ziemeļmaķedonijas valstspiederīgo vidū izplatīto parādību – atļautā uzturēšanās termiņa pārsniegšanu Šengenas zonā, iestādēm ir jāīsteno mērķorientētas iniciatīvas, arī informatīvas kampaņas par bezvīzu režīma nosacījumiem un ciešāka sadarbība ar dalībvalstīm.

d) *Ieguldītājiem paredzēta pilsonības shēma*. Ziemeļmaķedonijai ir jāatceļ šī shēma un tās juridiskais pamats, jāsniedz informācija par pieteikumiem, kas jau iesniegti saskaņā ar noteikumu par īpašām ekonomiskajām interesēm, un jānodrošina, ka attiecībā uz visiem šādiem pieteikumiem tiek veiktas stingras iepriekšējās darbības pārbaudes.

Serbija

Serbija ir veikusi pasākumus, lai izpildītu Komisijas iepriekšējos ieteikumus. Tomēr vairākās svarīgās jomās, konkrēti, migrācijas, vīzu politikas un pilsonības iegūšanas jomā, ir vajadzīgs turpmāks progress. Jārisina turpmāk izklāstītie jautājumi.

a) *Vīzu politikas saskaņošana*. Serbijai ir jāturpina saskaņot savu vīzu politiku ar ES sarakstu, kurā uzskaitītas trešās valstis, kuru valstspiederīgajiem vajadzīga vīza, īpašu uzmanību pievēršot tām valstīm, kuru valstspiederīgie rada paaugstinātu neatbilstīgas migrācijas risku vai drošības apdraudējumu Eiropas Savienībai. Serbijai būtu arī jāsaskaņo savas vīzu procedūras ar Šengenas standartiem, it īpaši ieviešot biometrisko datu (arī digitālas fotogrāfijas un pirkstu nospiedumu) vākšanu vīzas pieprasījumu izskatīšanas procesā. Kamēr nav panākta pilnīga saskaņotība, Serbijai būtu jāturpina stiprināt no vīzu prasības atbrīvoto trešo valstu – it īpaši augsta riska valstu – valstspiederīgo pārbaudes pasākumi.

b) *Vīzu izsniegšanas procedūras*. Serbijai ir jāuzlabo to vīzu pieteikumu pārbaude, kurus iesniedz tādu valstu valstspiederīgie, kas tiek uzskatītas par valstīm, kuras rada neatbilstīgas migrācijas vai drošības riskus. Vienlaikus būtu jāpastiprina noteikumi, kas reglamentē vīzu izsniegšanu šādiem valstspiederīgajiem, lai nodrošinātu labāku kontroli un

atbilstību ES standartiem.

c) *Atpakaļuzņemšanas pienākumu izpilde*. Serbijai ir pilnā mērā jāīsteno ES un Serbijas atpakaļuzņemšanas nolīguma klauzula par trešo valstu valstspiederīgajiem, it īpaši gadījumos, kad trešo valstu valstspiederīgie Serbijas teritoriju ir šķērsojuši tranzītā un šāds tranzīts ir pierādāmi dokumentēts.

d) *Pilsonības piešķiršanas prakse*. Serbijai ir jāvairās piešķirt pilsonību saskaņā ar paātrinātām vai vienkāršotām procedūrām to valstu valstspiederīgajiem, kuras Eiropas Savienībai rada neatbilstīgas migrācijas vai drošības riskus. Turklāt būtu jānodrošina visu pieteikuma iesniedzēju – arī to, kuri pieteikumu iesniedz, izmantojot parasto naturalizācijas procedūru, – pienācīga un rūpīga drošības pārbaude.

Ukraina

Kopumā Ukraina turpina izpildīt vīzu režīma liberalizācijas pamatprasības un ir veikusi pasākumus, lai īstenotu vairākus Komisijas iepriekšējos ieteikumus. Tomēr ir vajadzīgi turpmāki centieni (ciktāl tas iespējams, ņemot vērā pašreizējos ar karu saistītos izaicinājumus), it īpaši turpmāk minētajās jomās.

a) *Vīzu politikas saskaņošana*. Ukrainas vīzu politika ir jāsaskaņo ar ES sarakstu, kurā uzskaitītas trešās valstis, kuru valstspiederīgajiem vajadzīga vīza, īpašu uzmanību pievēršot tām valstīm, kuru valstspiederīgie rada neatbilstīgas migrācijas vai drošības riskus Eiropas Savienībai.

b) *Dokumentu drošība*. Ukraina tiek mudināta pielikt lielākas pūles, lai apkarotu gadījumus, kad tiek izmantoti viltoti dokumenti, tai skaitā (bet ne tikai) pases.

c) *Korupcijas apkarošanas centieni*. Ukraina tiek mudināta turpināt korupcijas apkarošanas sistēmas stiprināšanu, turpmāk nodrošinot uzticamus un konsekventus rezultātus attiecībā uz izmeklēšanu, kriminālvajāšanu un notiesājošiem spriedumiem ar korupciju saistītās lietās.

Latīņamerika

Ar atļautā uzturēšanās termiņa pārsniegšanu un nepamatotiem patvēruma pieteikumiem saistītu jautājumu risināšana. Lai gan attiecīgo Latīņamerikas valstu pastiprinātie centieni ir atzīstami, tām būtu jāveic turpmāki pasākumi, lai ierobežotu atļauto uzturēšanās termiņu pārsniegšanas gadījumu un tādu nepamatotu patvēruma pieteikumu skaitu, ko šo valstu pilsoņi iesniedz ES. Šādiem pasākumiem, ko dažas valstis jau veic, pēc iespējas būtu jāietver izceļošanas pārbaudes, komunikācijas kampaņa, kuras mērķis ir informēt pilsoņus par viņu tiesībām un pienākumiem saskaņā ar bezvīzu režīmu ar ES, kā arī citi pasākumi, par kuriem varētu vienoties vai nu ar ES, vai divpusēji ar ES dalībvalstīm.

Austrumkarību valstis, kas īsteno ieguldītājiem paredzētas pilsonības shēmas

Ieguldītājiem paredzētu pilsonības shēmu īstenošana valstīs, kurām ar ES ir bezvīzu režīms, rada nopietnas bažas par drošību. Tādas shēmas īstenošana, saskaņā ar kuru pilsonību piešķir apmaiņā pret iepriekš noteiktiem maksājumiem vai ieguldījumiem gadījumā, kad attiecīgajai personai nav patiesas saiknes ar attiecīgo trešo valsti, ir potenciāls pamats bezvīzu režīma apturēšanai saskaņā ar pārskatīto vīzu režīma atcelšanas apturēšanas mehānismu. Kamēr minētās shēmas nav pārtrauktas, attiecīgajām Austrumkarību valstīm būtu jāveic visi pasākumi, kas vajadzīgi pieteikumu iesniedzēju pienācīgai drošības pārbaudei.